

MINISTRIA E ARSIMIT, SHKENCËS DHE ZHVILLIMIT TEKNOLOGJIK E REPUBLIKËS SË SERBISË
SHOQATA BIOLOGJIKE E SERBISË

TESTI I BIOLOGJISË PËR KLASËN E SHTATË TË SHKOLLËS FILLORE
Gara në nivel rrethi/qyteti, më 09.04.2016

Kodi: _____

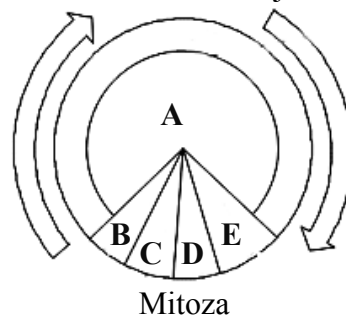
Rrethoje shkronjën pranë përgjeggjës së saktë:

- Shënoni udhën e saktë që e kalon ajri gjatë procesit të shkëmbimit të gazrave (frymëmarrjes) te sisorët:
a) vrima e hundës→vrima e gojës→ezofagu→laringu→bronket→mushkëritë,
b) vrima e hundës→ezofagu→laringu→bronket→mushkëritë
c) vrima e gojës→laringu→ ezofagu→bronket→mushkëritë
d) vrima e hundës→ezofagu→laringu→bronket→mushkëritë
- Gusha është pasoja e:
a) inflamimit të kordeve vokale,
b) infektimit të organeve të frymëmarrjes,
c) turbullimeve të gjëndrës tiroide,
d) mbylljes së paplotë të rrugëve të frymëmarrjes kur gëlltitet ushqimi.
- Vitamina A është e domosdoshme për funksionimin e shqisës së shikimit, sepse ajo mundëson funksionimin e:
a) iridës,
b) nervit optik,
c) kristalit të syrit,
d) fotoreceptoreve.
- Përpëlitja është një lëvizje reflekse, e cila mundëson që sipërfaqja e syrit të mbetet e laguar, duke mbrojtur syrin njëkohësisht nga dëmtimet mekanike. Kjo lëvizje kontrollohet nga:
a) truri i ndërmjetëm,
b) truri i vogël,
c) truri i madh,
d) trugu i trurit,
e) palca kurrizore.
- Në një rrjet social një nxënëse u ankohet moshatarëve se në kohën e fundit tepron çdo herë e më shumë me ushqimin dhe vjell pas kësaj. Shokët i kanë dërguar mesazhe të ndryshme, por vetëm njëri prej tyre i ka dhënë këshillën e përshtatshme.
a) "S'ka gjë të të mos kap paniku."
b) "O, sa mirë! Do të humbësh në peshë shumë shpejt!"
c) "U thuaj prindërve dhe shko te mjeku"
d) "Ha kos probiotik. Ke mbingarkuar stomakun"

Plotëso kërkesat e mëposhtme.

6. Shkruaj në vijat e zbrazëta kuptimet që i referohen ciklit qelizor dhe shënohen me shkronja në skemë:

A- _____ ;
B- _____ ;
C- _____ ;
D- _____ ;
E- _____ .

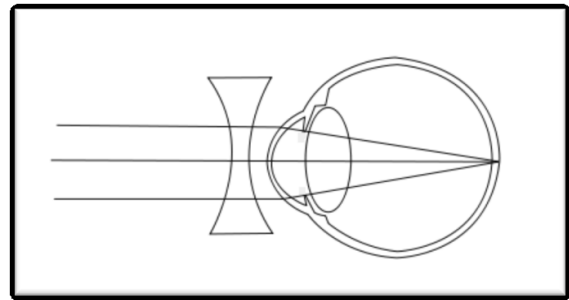

Rrethoje shkronjën S, nëse pohimi është i saktë , ose shkronjën G nëse pohimi është i gabuar.

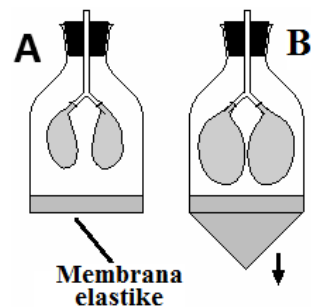
7. *Homo habilis* është njeriu i parë që ka populluar Evropën. S G
8. *Homo erectus* është i vetmi paraardhës i njeriu që ka ecur me dy këmbë. S G

Përgjigju në pyetje.

9. Njeriu që sheh mirë, kur shikon nëpërmjet një thjerre të tillë, siç ajo që tregohet në figurë, vuan nga një defekt që quhet:

10. Në figurë paraqitet një model që simulon procesin e frymëmarrjes. Nëse tullumbacet luajnë rollin e mushkërive. Cilin rol luan membrana elastike?

11. Shkruaj në katror shkronjat para pohimeve te sakta.

Prania e acidit të stomakut (acidit klorhidrik) në stomak mundëson:

- A - tretjen e dhjamit në pikëza,
 B - shkatërrimin e mikroorganizmave,
 C - nxitjen e veprimit të enzimave,
 D - përzierjen horizontale të ushqimit,
 E- kalimin e mëtejshëm të ushqimit,
 F - riabsorbimin e ushqimit.

12. Më poshtë përmenden lloje të ndryshme qelizash te gorillat. Qelizat nervoze të gorillave kanë 48 kromozome. Sa kromozome kanë llojet e tjera të qelizave? Shkruaj numrin e kromozomeve që çdo lloj qelizash e ka pranë emrit të tij.

- a) qelizat muskullore _____; b) qelizat hepatike _____; c) spermatozoidet _____;
 d) qelizat e mukozës _____; e) qelizat vezore _____; f) qelizat e pankreasit _____.

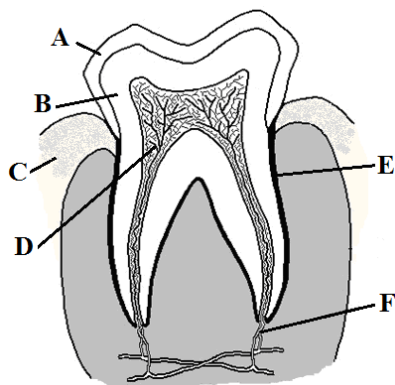
Plotëso vendet e zbrazëta në tabelë.

13. Shkruaj në vendet e zbrazëta pasojat e turbullimeve të organeve dhe sistemeve më të rëndësishme.

Arsyeja	Pasoja
E ecura e papërshtatshme dhe përdorimi i këpucëve të papërshtatshme.	
Zvogëlimi i sintezës së vitaminës D, për shkak të ekspozimit të pamjaftueshëm ndaj diellit.	
Ekspozimi i gjatë ndaj diellit, sidomos kur niveli i rrezeve UV është i lartë.	
Ekspozimi i gjatë ndaj zhurmës mbi 110 dB.	
Abstenimi afatgjatë vullnetar nga ushqimi.	

Plotëso vendet e zbrazëta në tabelë.

14. Shiko figurën. Shkruaj shkronjën e përshtatshme në tabelë, si edhe emrin e pjesës së dhëmbit.

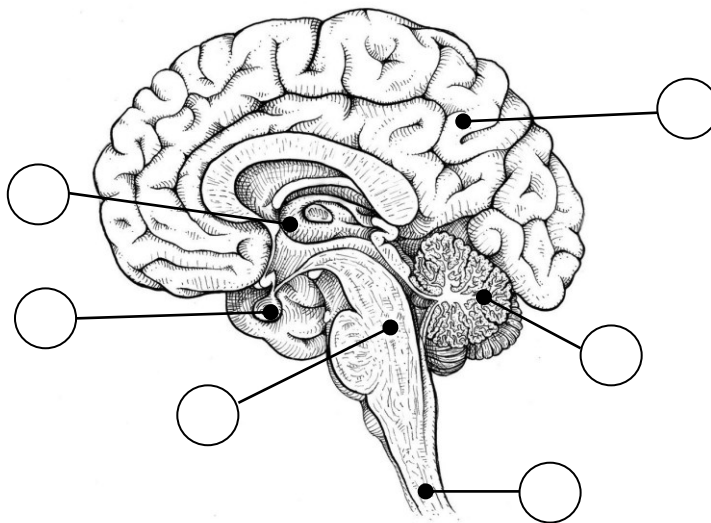
Përshkrimi	Shkronja në figurë	Emri i pjesës së shënuar i dhëmbit
Zgavra, në të cilën ndodhen enët e gjakut dhe nervat.		
Pjesa që mbulon rrënjët e dhëmbit.		
Indet që përbëjnë pjesën më të madhe të dhëmbit.		
Elementi që mbulon pjesën e shikueshme të dhëmbit		
Indet e buta që mbulojnë qafen e dhëmbit.		

Shëno figurën dhe, pas kësaj, përgjigju në pyetjet.

15. Në figurë shfaqet prerja tërthore e sistemit nervor qendror të njeriut.

A. Shkruaj në rrathët e mëposhtëm shkronjat që u referohen pjesëve të shënuara në figurë:

- A – truri i vogël
- B – truri i madh
- C – hipofiza
- D – truri i ndërmjetëm
- E – palca e zgjatur
- F – palca kurrizore

B. Shkruaj kuptimet e përshtatshme në vijët e zbrazëta të mëposhtme.

Kur lojtarit të futbollit Lionel Messi është diagnostikuar një turbullim hormonal, ai kishte një gjatësi trupore prej 127 cm.

Terapia e përshtatshme me hormonin e gjendrës që tregohet në figurën e mëparshme ka mundësuar që ai të arrijë lartësinë e sotme prej 170 cm. Bëhet fjalë për hormonin _____ të cilin e prodhon _____.

Lidh kuptimet.

16. Lidh llojin e organit për shkëmbimin e gazrave me grupin e kafshëve që e ka, duke shkruar shkronjën e përshtatshme midis kllapash.

Lloji i organit për shkëmbimin e gazrave

- A - Lëkura
- B - Verzat
- C - Trakeja
- D - Mushkëritë

Grupi i kafshëve

- () Insektet
- () Shushunjat
- () Zvarranikët
- () Gojërrumbullakët (*Cyclostomata*)

Lidh kuptimet.

17. Lidh përbërësin ushqimor me organin e tretjes, në të cilin fillon tretja kimike e përbërësit. Shkronja para emrit të përbërësit ushqimor duhet shkruar në kllapat para emrit të organit.

Përbërësi ushqimor

A - dhjami (lipidet)

B - sheqeret (karbohidratet)

C - albuminat (proteinat)

Pjesa e sistemit digjektiv

() zgavra e gojës

() ezofagu

() stomaku

() zorra e hollë

() zorra e trashë

18. Shëno figurën dhe plotëso kërkesat.

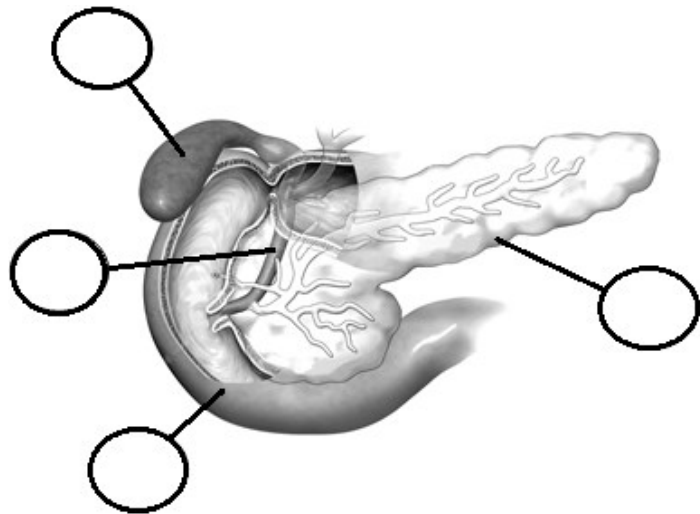
A. Shkruaj shkronjat e përshtatshme në rrathë.

A - Pankreasi

B - Fshikëza e tëmthit

C - Duoden

D - Kanali dalës i fshikëzës së tëmthit

B. Rrethoje shkronjë para përgjigjes së saktë.

Cili hormon i pankreasit stimulon shndërrimin e glukozës në glikogjen?

a) insulina

b) glukagoni

c) adrenalina

d) progjesteroni

C. Rrethoje shkronjën S, nëse pohimi është i saktë, ose shkronjën G nëse pohimi është i gabuar.

a) Kur organizmit i mungon insulina, niveli i sheqerit në gjak zvogëlohet.

S G

b) Njeriu që i mungon insulina vuan nga diabeti.

S G

c) Qelizat e trurit janë nga më të ndjeshmet ndaj turbullimeve në nivelin e glukozës në gjak.

S G

d) Përveç hormoneve, pankreasi sekretion edhe enzima për tretjen e dhjavit.

S G